

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายและพยากรณ์ (Descriptive and predictive research) โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาระดับความสุขในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค กับความสุขในการทำงาน รวมทั้งศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มี 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงาน และส่วนที่ 4 แบบสอบถามความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และค่าความตรงตามเนื้อหา (CVI) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และแบบสอบถามความสุขในการทำงาน เท่ากับ .80, .84 และ .85 ตามลำดับ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .96 .94 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 31-35 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียงเป็นส่วนใหญ่

2. ระดับความสุขในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความสุขในการทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับดี และมีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .76$) และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางกับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .52$)

4. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวม สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 260.95, p < .001$) โดยตัวแปรทั้งสองนั้นสามารถอธิบายความแปรปรวน ของความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้ร้อยละ 60.4 และพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจในการทำนายมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ($Beta = .21$) รองลงมาคือ ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ($Beta = .66$) ได้สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

ความสุขในการทำงาน = $.53 + .18$ สภาพแวดล้อม + $.72$ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_{\text{ความสุขในการทำงาน}} = .21 Z_{\text{สภาพแวดล้อม}} + .66 Z_{\text{ความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค}}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับความสุขในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน

ในภาคตะวันออก

1.1 ความสุขในการทำงานพยาบาลวิชาชีพ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออก ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่าการที่พยาบาลวิชาชีพ มีความสุขในการทำงานในระดับสูงนั้น เนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพมองวิชาชีพของตนในด้านบวกมากกว่าด้านลบ (จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2546) มีความรักในงาน และยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะถ้าเป็นงานที่มีความสำคัญที่ทำให้ท้าทายความสามารถ ก็จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน และมีความสุขในการทำงานนั้น ๆ อีกทั้งมีการรับรู้ถึงความรู้สึกในอารมณ์ทางบวก อันเนื่องมาจากผลการทำงาน มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจ มุ่งมั่นและศรัทธาในวิชาชีพ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงานซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (Manion, 2003) และส่งผลให้เกิดความสุขในการทำงาน ประกอบกับงานของพยาบาลเป็นงานที่ต้องกระทำกับคุณภาพชีวิตของบุคคล ดังนั้นการทำงานของพยาบาลจึงต้องกระทำอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ซื่อสัตย์และเชื่อถือได้ ตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพ (หัตยา ศรีวงษ์, 2554) มีเจตนาที่ดีต่อการทำงาน รู้สึกพึงพอใจในงานที่ต้องรับผิดชอบ เมื่อพอใจในงานก็จะมีความสุขที่ได้ทำงานนั้น (เกษม ตันดิผลาชีวะ, 2545) สอดคล้องกับแนวคิดของ Manion (2003) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีความสุขจากการทำงาน ได้ควรเกิดจากบุคคลนั้นมีความรัก และชื่นชอบในงานที่ทำ ยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เมื่องานบรรลุเป้าหมายก็จะเกิดความสุข โดยเฉพาะกับงานที่ท้าทายความสามารถและเป็นงานที่ผู้อื่นให้ความสำคัญ บุคคลก็จะยิ่งมองเห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจในงาน และมีความสุขกับงานนั้น (พรพนา พัวรักษา, 2554) และ Diener (2003) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีความสุขในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่รักและพอใจ ชอบและศรัทธาในงานที่ทำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยารัตน์ อ่องคณา (2549), ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551), อัสรา สถาพรวงษา (2551), พรทิพย์ พิงศักดิ์ (2552), เสาวรส ประเทืองชัยศรี (2552) ที่พบว่าคะแนนความสุขโดยรวมและรายด้านของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง

ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออก ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านการติดต่อสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกนั้น ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานสูง มีความเข้าใจการปฏิบัติงาน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น (พรจันทร์ สุวรรณชาติ, 2541) เห็นความสำคัญในการติดต่อสัมพันธ์ การประสานงาน มีการร่วมมือกัน และพูดคุยกันอย่างเป็นมิตรในระหว่างปฏิบัติงาน และให้การช่วยเหลือกันเมื่อเพื่อนร่วมงาน

ต้องการความช่วยเหลือ ได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากผู้ร่วมงานทุกระดับจากแพทย์ รวมถึงผู้ป่วยและญาติ มีความผูกพันกับงาน ตั้งใจทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ สนุกกับการทำงาน มีความกระตือรือร้น และปรับปรุงพัฒนางานที่ทำให้ดีขึ้น อีกทั้งสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้ผลลัพธ์ของงานในทางบวก โดยเฉพาะงานที่ทำทลายความสามารถได้สำเร็จ ทำให้รู้สึกมีคุณค่าในชีวิต เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานสำเร็จ ซึ่งในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมและเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางใช้หลักมิตรภาพ การมีส่วนร่วม การช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี (อนุวัฒน์ ศุภชุตินกุล, 2550) ลักษณะงานการพยาบาลนั้นเป็นงานที่ต้องมีการประสานงาน และปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรทางด้านสุขภาพ มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลา ทำให้มีสัมพันธที่ดีต่อกัน เกิดความร่วมมือกันในการทำงาน มีความสนุกและรักในการทำงาน ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน และเกิดความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Diener (2003) พบว่าผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคล จะประสบความสำเร็จในงาน และมีความสุขในการทำงานมากกว่าผู้ที่ขาดสัมพันธภาพในการทำงาน

ความสุขในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงาน หรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน (War, 1990) ความสุขเป็นผลตอบสนองจากการกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง (พุทธทาสภิกขุ, 2548 อ้างถึงใน ลักษมี สุธคดี, 2550) ดังนั้นหากพยาบาลวิชาชีพทำงานด้วยความสนุก มีความสุขกับการทำงาน จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Manion (2003) ว่าความสุขในการทำงานเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข การที่บุคคลจะมีความสุขในการทำงานได้นั้น เกิดจากการที่มีความรักในงาน ยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล (2546) และลักษมี สุธคดี (2551) พบว่าความรู้สึกเป็นสุข พึงพอใจในงาน และรับรู้ว่าจะงานที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่า ส่งผลให้การพัฒนางานบริการมีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Foren (2004) ที่พบว่าพยาบาลประจำการมีความสุขในการทำงานอยู่ในระดับสูง จากการที่พยาบาลประจำการมีการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความผูกพันในงาน และรักในการทำงาน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสุขในการทำงานในระดับสูง

1.2 สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าพยาบาลให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในองค์กรการ ว่ามีอิทธิพลต่อการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลให้เกิดความสุขในการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานที่

เป็นไปในลักษณะเป็นมิตร มีความไว้วางใจกัน มีการสนับสนุนเกื้อกูลกัน ช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทัศนคติที่ดีในการร่วมมือกัน (หัตยา ศรีวงษ์, 2554) สอดคล้องกับ Heath et al. (2004) ที่ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานว่า เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางพยาบาล ที่ส่งเสริมเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และ รัชณี หาญสมสกุล (2550) กัลยารัตน์ อังคณา (2549) ที่พบว่าคะแนนสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่าพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสาร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น มีการส่งเสริมการให้อำนาจในการตัดสินใจในการทำงาน มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามขอบเขตของตน ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่มีลักษณะการบริหารงานเป็นแบบแนวราบ มีสายการบังคับบัญชาที่สั้น (ทัศนา บุญทอง, 2542) มีการแบ่งหน่วยบริการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เจ้าหน้าที่มีโอกาสพูดคุยพบปะกัน และรู้จักกันทุกคน มีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (มยุรี วรคนอง, 2549) และได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาโดยได้รับข่าวสาร หรือข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เป็นอย่างดี มีการรับรู้ความเคลื่อนไหวภายในหน่วยงาน องค์กรและภายนอกองค์กร มีสนับสนุนให้มีแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ มีการสื่อสารแบบสองทาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีอิสระในการใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาและหาแนวทางพัฒนางานร่วมกันทำให้เกิดคุณภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยารัตน์ อังคณา (2549) ว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชามีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับสูง ($M = 4.01$, $S.D. = 0.29$) และ หัตยา ศรีวงษ์ (2554) ว่าบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลมีค่าคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับสูง

1.3 ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งโรงพยาบาลชุมชนระดับอำเภอ มีบทบาทหน้าที่ในการบริการแบบผสมผสาน ระบบบริการสุขภาพปัจจุบันเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นงานสร้างเสริมสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, 2550) ให้บริการแก่ประชาชนด้วยโรคไม่ซับซ้อน และส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งการที่พยาบาลผ่านประสบการณ์การทำงานมานาน ทำให้สามารถรับรู้ผลกระทบต่าง ๆ และส่งผลให้

สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สามารถควบคุมตนเองให้สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ มีการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และรู้สาเหตุของปัญหา และมีส่วนร่วมในการคิดแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดปัญหาก็จะคิดวิเคราะห์อย่างมีสติ รอบคอบ สามารถเสริมสร้างกำลังใจให้ตนเอง และมีความอดทนในการเผชิญปัญหา และผ่านพ้นปัญหาไปด้วยดี

สอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (1997) ที่ว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรค เป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงานและการดำเนินชีวิต รวมทั้งสามารถเอาชนะและอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคได้มากน้อยเพียงใด เมื่อพบอุปสรรคผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคน้อย มักจะยอมแพ้ หาทางหลีกเลี่ยงปัญหาหรือยอมแพ้ง่าย ๆ แต่ผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคสูงจะมีความอดทนและมีพลังที่จะฟื้นฟ้อุปสรรคได้มาก พร้อมทั้งคิดว่าปัญหาหรืออุปสรรคเป็นความท้าทายที่จะทำให้เกิดโอกาสและหนทางสู่ความสำเร็จ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551) และ วิมล คชะ (2546) ที่พบว่าคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และวิธีการเผชิญปัญหาของพยาบาลวิชาชีพจบใหม่ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นศึกษาในพยาบาลวิชาชีพที่จบใหม่ที่ทำงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีผู้มารับบริการจำนวนมากจึงมีความคาดหวังต่อบริการในระดับที่สูงขึ้น และมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น อีกทั้งพยาบาลจบใหม่มีประสบการณ์ในการทำงานและการแก้ปัญหาน้อย เนื่องจากเพิ่งเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาที่มีอาจารย์คอยดูแล มาเป็นพยาบาลวิชาชีพ ประกอบกับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องขององค์กรในระบบประกันสุขภาพ ทำให้พยาบาลจบใหม่ต้องปรับตัวอย่างมากในการเผชิญปัญหาในการทำงาน (วิมล คชะ, 2546) ทำให้ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง

ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว ได้ศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคในพยาบาลงานผ่าตัดในโรงพยาบาลของรัฐระดับตติยภูมิ พบว่าคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นการศึกษาในสถานบริการสุขภาพสำหรับการบริการระดับสูง ให้บริการประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน และต้องใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และปัจจุบันผู้รับบริการมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและสิทธิในการรักษามากขึ้น มีความคาดหวังและเรียกร้องในคุณภาพ และความรวดเร็วในการบริการมากขึ้น ทำให้พยาบาลงานผ่าตัดในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิต้องรับภาระในการให้บริการแก่ผู้มารับบริการจำนวนมากขึ้น และมีพัฒนาตนเองให้ทันต่อวิทยาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง ต้องเผชิญปัญหาและความเครียด

ตลอดเวลา ทำให้มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมในระดับปานกลาง (ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551) ลักษณะงานบริการในโรงพยาบาลนั้นจัดเป็นงานบริการที่ผู้มารับบริการคาดหวังว่าจะได้รับบริการที่มีคุณภาพ และจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีและเคารพในสิทธิผู้ป่วย (อรสา จูภัทรธนากุล, 2551) เนื่องจากพยาบาลต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนมากมายทั้งผู้มารับบริการ และต้องประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงพยาบาล อีกทั้งต้องเผชิญกับภาวะเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน และความตายของผู้มารับบริการ ทำให้เกิดความเครียด และความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย ทำให้พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีความอดทน อดกลั้น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และมีความรับผิดชอบในการทำงาน ก็จะ สามารถ แก้ไขปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดี (ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความอดทน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ทั้งหมดและส่วนใหญ่ อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52.2 ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป พยาบาลวิชาชีพในภาคตะวันออก มีการรับรู้ถึงการมีความอดทน อดกลั้นในการทำงานสูง อาจเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 35 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานมานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานมาก จะผ่านการเผชิญปัญหาและสิ่งที่ก่อความเครียดมากกว่า มีแหล่งข้อมูลและวิธีแก้ปัญหา ทำให้ทำใจยอมรับสถานการณ์ได้ง่ายกว่า (อรสา จูภัทรธนากุล, 2551) และรู้ว่าอุปสรรคจะคงทนอยู่ชั่วคราวเท่านั้น สามารถแก้ไขด้วยการฝึกฝนทักษะและความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีความหวังในชีวิตพยายามที่จะหาหนทางแก้ไขอุปสรรคให้ออกไปโดยเร็ว มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และพยายามทำให้ความสำเร็จอยู่กับตัวได้นาน แต่ถ้าไม่สามารถรักษาให้คงตัวได้นาน ก็จะพิจารณาได้ว่าปัญหาและเหตุแห่งปัญหาเป็นเรื่องธรรมดาจะสามารถผ่านพ้นไปได้อย่างรวดเร็ว มีการรับรู้ด้านผลกระทบสูง ส่งผลให้สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และควบคุมตนเองให้สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ สามารถคิดวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา เมื่อเกิดปัญหาก็จะมีสติ รอบคอบ เสริมสร้างกำลังใจให้ตนเอง และอดทนในการเผชิญปัญหา และแก้ปัญหาไปด้วยดี (Stoltz, 1997) สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ ธนนันท์กุล (2547) ว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอยู่ในระดับมาก และอรสา จูภัทรธนากุล (2551) ว่าพนักงานระดับปฏิบัติการ รวมถึงพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอยู่ในระดับสูง และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคจึงเป็นทัศนคติใหม่ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ และเป็นเครื่องมือให้คนเราสามารถต่อสู้กับความท้าทาย

ได้ (ธิดา ฐิติพานิชยางกูร, 2550) และถ้าพยาบาลวิชาชีพมีความมุ่งมั่นที่จะต่อสู้กับอุปสรรคมากขึ้นเพียงใด ก็จะนำมาสู่ความสำเร็จในงาน สอดคล้องกับ Stoltz (1997) ที่ว่าบุคคลที่มีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการเอาชนะปัญหา และอุปสรรคต่างในชีวิตได้นั้น ต้องมีพื้นฐานทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีความมานะพยายาม อดทน มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความคิดทัศนคติทางบวก ถ้าบุคคลมีสิ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น ก็จะสามารถฟันฝ่าและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตและการทำงานได้ด้วยคืออย่างมีความสุข จากเหตุผลข้างต้น จึงทำให้พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานในระดับสูง

2. ความสัมพันธ์ของ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .52$) และเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชนี หาญสมสกุล (2550) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของบุคลากรพยาบาลประจำสถานพยาบาล สังกัดกรมราชทัณฑ์ พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสุขในการทำงานของบุคลากรพยาบาล และสอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยารัตน์ อังคณา (2549) พบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน อธิบายได้ว่าโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ศึกษา มีลักษณะส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กและขนาดกลาง ร้อยละ 62.3 จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีไม่มาก มีการแบ่งหน่วยงานบริการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน บุคลากรมีโอกาสพบปะพูดคุยกัน และรู้จักกันทั้งองค์การ ทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ และผู้บังคับบัญชามีส่วนในการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออก ทำให้มีการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน เกิดความร่วมมือสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543) สอดคล้องกับ Ivancevich (2001) ที่กล่าวว่าลักษณะของการทำงานร่วมกัน ช่วยกันส่งเสริมเอื้ออำนวยการทำงานด้วยความไว้วางใจ ให้ความเคารพ เชื่อถือกันมีความคิดเห็น เรียนรู้ร่วมกันมีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิด ทำให้บุคลากรอยากทำงาน ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพที่มีการรับรู้

สภาพแวดล้อมในการทำงานระดับสูงจะมีความสุขในการทำงานในระดับสูงเช่นเดียวกัน และ Manion (2003) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงานทำให้เกิดความสุขในการทำงาน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียง

จากการศึกษาพบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .76$) และเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนิกา เทพสุริวงศ์ (2550) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค และความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการ และสอดคล้องกับ การศึกษาของ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาลงานผ่าตัดโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับความสุขในการทำงานของพยาบาล อธิบายได้ว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียง มีการรับรู้ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค มีการรับรู้ระดับความสามารถในการควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นเหตุการณ์ที่มีความยากลำบากสูง มีความอดทนไม่ย่อท้อในการแก้ไขปัญหา สามารถรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา มีความคิดเชิงรุกต่อปัญหา คิดเชิงบวก และสามารถควบคุมปัญหาได้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงที่ศึกษา ลักษณะส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 35 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานมานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานมาก จะผ่านการเผชิญปัญหามากกว่า มีแหล่งข้อมูลและวิธีแก้ปัญหา ทำให้ทำใจยอมรับสถานการณ์ได้ง่ายกว่า (อรสา จูภัทรธนากุล, 2551) สอดคล้องกับ Stoltz (1997) ที่กล่าวว่า บุคคลที่สามารถรับรู้สถานการณ์ และการขยายตัวของปัญหาที่เป็นจริงว่ามีระดับมากน้อยเพียงไร ทำให้บุคคลมีความพร้อมที่จะเตรียมในการที่จะรับมือกับปัญหานั้นได้ดี

3. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียง ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 60.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ว่า

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สามารถร่วมกัน พยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางพบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีค่าการทำนายสูงสุดคือสภาพแวดล้อมในการทำงาน รองลงมาคือความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชันติกา เทพสุริวงศ์ (2550) ที่ศึกษาพบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาล ได้ร้อยละ 28 และ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551) ศึกษาพบว่าความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลได้ร้อยละ 31.5 อธิบายได้ว่า หากพยาบาลวิชาชีพได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงานจากหัวหน้าหน่วยงาน ตามแนวคิดของ Stoltz (1997) ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านผลกระทบ และด้านความอดทน อีกทั้งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน ก็เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้พยาบาลวิชาชีพทำงานอย่างมีความสุขมากขึ้น (พนิดา คะชา, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lu et al. (1997) ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในชีวิตนั้น ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment factor) การศึกษาในครั้งนี้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งปัจจัยทั้งสองด้านดังกล่าว มีผลต่อความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพในการให้บริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. จากผลการวิจัย พบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีความสุขในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยทุกด้านอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรธำรงรักษาระดับความสุขในการทำงานไว้ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสุขในการทำงานในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อพัฒนาความสุขของพยาบาลให้อยู่ในระดับสูงขึ้นไป
2. จากผลการวิจัย พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยด้านความร่วมมือสร้างสัมพันธ์

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารทางการแพทย์ ควรส่งเสริมปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความสุขในการทำงาน เช่นการสนับสนุนให้มีกิจกรรมสังสรรค์กันนอกเวลางาน การสื่อสารบุคลากรในหน่วยงานได้รับทราบเกี่ยวกับสวัสดิการของตนเองอย่างละเอียดชัดเจน เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง

3. จากผลการวิจัย พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พิจารณารายด้านพบว่าด้านการควบคุมสถานการณ์ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารทางการแพทย์ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นผู้ที่มีความคิดเชิงรุกต่อปัญหา ไม่ย่อท้อ มีความหนักแน่น ไม่ลดละความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นในการเผชิญกับปัญหาและพยายามหาทางออกให้กับปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในระดับสูง

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. พยาบาลวิชาชีพควรธำรงรักษาระดับความสุขในการทำงานไว้ โดยมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ให้การยอมรับซึ่งกันและกัน และมีการรับฟังปัญหาและปรึกษาร่วมกัน เพื่อส่งเสริมระดับความสุขของการทำงานให้พัฒนาเพิ่มขึ้น
2. พยาบาลวิชาชีพควรปฏิบัติงานที่ช่วยกันส่งเสริมเอื้ออำนวยการทำงานด้วยความไว้วางใจให้ความเคารพ เชื่อถือกัน มีความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนางาน ทำให้เกิดความรู้สึกรักการทำงานสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาในระดับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเมื่อพยาบาลวิชาชีพมีความสุขในการทำงาน ก็จะก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร
2. เนื่องจากวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษาสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขได้ร้อยละ 60.4 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพได้อีก ถึงร้อยละ 39.1 ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพื่อหาปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานเพิ่มเติม เช่น แรงสนับสนุนทางสังคม